

BISERIC'A SI SCÓL'A.

Fóia bisericésca, scolastica, literaria si economica.

Ese o data in septemana: Duminec'a.

Pretulu abonamentului:	Pretulu insertiunilor:	Correspondintiele sè se adreseze Redactiunei dela „BISERIC'A SI SCOL'A“ in Aradu, la institutul pedagogicu-teologicu, éra banii la secretariatulu consistoriului romanu ortodoxu din Aradu.
Pentru Austro-Ungari'a pe anu . . . 5 fl.—cr.	Pentru publicatiunile de trei ori ce contienu cam 150 cuvinte 3 fl., pana la 200 cuvinte 4 fl. si mai sus 5 fl. v. a.	
„ „ „ „ „ jum. anu 2 „ 50 „		
Pentru Romani'a si strainetate pe anu 7 „ — „		
„ „ „ „ „ j. a. 3 „ 50 „		

Conferinti'a pretiloru si a invetiatoriloru din protopresbiteratulu Totvaradiei,

tienua in Totvaradi'a la 25 Febr. st. v. 1880. sub presidiulu parintelui protopresbiteru Josifu Belesiu.

Presinti au fostu 17 preoti si 22 de invetiatori, prin urmare au absentatu dintre preoti 3 éra dintre invetiatori 4 insi.

Momintele mai principali ale conferintiei le culegemu in urmatóriele:

1.

Dupa servitiulu dunnediescu, parintele protopresbiteru Josifu Belesiu tienù o cuventare despre scopulu si folosulu acestoru conferintie, si presentà unu reportu despre starea invetiamentului in inspectoratulu Totvaradiei. De asemeina inspectorulu Vasiliu Zorlentionu asternù reportulu despre starea invetiamentulu in inspectoratulu Caprutiei carele face parte din disulu protopresbiteratu.

Se constatà cu durere cà cercetarea scólei a decadiutu, mai vertosu a scólei de repetitiune. La acést'a, invetiatoriulu Nicolau Avramu din Totvaradia face cam urmatórea motiune:

Onorata Conferintia!

Noi, preotii si invetiatorii, ne totu vaieràmu cà antistiile comunali nu silesco pre parinti a-si dá pruncii la scóla. Cu adevératu antistiile comunali nu se prea ingrivescu pentru umblarea prunciloru la scóla, si acést'a o scimu cu totii. Dar acele antistii vor fi avendu causele loru ce nu voiescu se le ispitescu cu acésta ocaziune.

Inse, óre cine silesce pre judei se-si dee pruncii loru la scóla?

Mi se va respunde cu de a buna séma cà pre evrei nu e lipsa se-i silésca nimene, cà densii pricepu folosulu scólei. Acést'a e unu adevéru neresturnabilu, la acést'a trebuie se reflectàmu si

noi si in jurulu lui se ne invertimu. Dar acum? éta eu credu asia:

Deórace cei ce sciu pretiul invetiatur'a si scóla, cum vediuramu mai susu, bucurosu dau pruncii loru la scóla, se lucràmu dar si noi preotii si invetiatorii cu tóta seriositatea si contielegere fratiésca in acésta directiune si se facem si noi pre ómenii nostrii se intieléga bunatatile si folósele scólei si ale invetiaturii.

Medilócele, intre altele multe, ar fi si acestea:

a) la tóte ocaziunile cand preotii si invetiatorii vinu in coatingere cu poporulu, se se silésca a i aretá folosulu scólei cu *dovedi reali*, prin cari se-lu convinga despre adevéru;

b) se tiena invetiatoriulu in scóla mai de multe ori lectiuni morali, indemnandu pre scolari la veneratiunea parintiloru. Aceste invetiaturi vor luá inceputulu din demustrarea cumca câte bunatati au primitu pruncii de la parinti;

c) invetiatoriulu se tracteze afabilu, amicabile cu pruncii cari cercetéza scóla, silindu-se a-i si invetiá rationalu desvoltandu-le priceperea;

d) se studieze firea si aplecarile naturali ale prunciloru, spre care scopu e neincunjuratu de lipsa ca din candu in candu se ié parte si la jucariile loru, — prin acést'a va atrage si iubirea prunciloru, fiindu densii si mai sinceri catra acelu invetiatoriu;

e) se tiena invetiatoriulu intre scolarii sei disciplina esemplara in totu loculu, dar mai alesu in biserica si in scóla. Prin disciplina se face prunciloru placuta scóla, dar si parintii sciu respectá o astfelu de scóla;

f) parintii preoti se cerceteze scóla mai a dese ori;

g) pe locuitorii mai onorabili si mai isteti se ne silimu a-i atrage la câte o lectiune. Atunci se ne ingrigimu ca lectiunea tienuta se fie in tóte

privintiele *buna si atragátoria*. Prin acést'a castigámu invetiamentului barbati partinitori;

h) se se tiena scól'a si prejurulu ei in totu timpulu in curatiénia; cu atât'a mai vertos invetiatoriulu si famili'a lui se observe si se iubésca curatién'ia, — càci indaru va demandá invetiatoriulu d. e. se se peptine si se se spele scolarii, daca pruncii densului vor fi cu fetiele mangite si cu capulu sburlitu.

Dar ca invetiatoriulu se póta liniscitu impliní aceste probleme ale sale, se recere:

a) ca dotatiunea lui — salariulu lui — se-lu primésca regulatu;

b) se aiba o locuintia destulu de comóda si sanatósá;

c) se aiba atât sciintia teoretica cât si practica;

d) se traésca in contielegere cu preotulu;

e) se aiba pace cu toti conlocuitorii. Deci

f) se nu se vírésca de conducatoru in trebile sateniloru, ci se li dee deplina pace, grigindu de scól'a sa. Prin urmare

g) se nu apartiena nici unei partite ce dóra ar essiste in comuna.

Onorata Conferintia! Asia credu cà silindu-se invetiatoriulu a tiené cele espuse, si poporulu va incepe a iubi pre invetiatoriulu seu éra prin densulu va iubi si scól'a, si de aci urméza naturalminte cà cu timpu nu va trebui se aduca antisti'a cu sil'a pruncii la scóla, ci vor vení de buna voia. „Essemble sunt dejá.“

Pre acést'a motiune conferinti'a se pronuncia:

„Luandu cele spuse in drépta consideratiune, la propunerea parintelui protopresbiteru conferinti'a in corpore si fiecare individu in parte, atât preotii cât si invetiatorii primescu asupra-le indetoria, cà cunoscendu reulu, vor nisuí cu puteri unite a innaintá caus'a invetiamentului nostru popularu, de o parte prin influintia morala asupr'a parintiloru, éra de alta parte preotii, prin spriginu moralu datu invetiatoriloru, si invetiatorii prin straduintia ca se si insusiésca desteritatile recerute, prin cari se fie in stare a propune scolariloru invetiaturile cu succesu si cu placere, ca si prin acést'a se-i atraga catra scóla, dar mai vertos se voru silí a observá strinsu prelegerile cotidiane si de repetire, tractandu afabilu cu scolarii si tienendu contu preste totu de disciplin'a scolara.“

2.

La intrebarea: *cum si prin ce medilóce se se innainteze calificarea si perfectionarea preotiloru si a invetiatoriloru?* Conferinti'a constata cà este de lipsa studiarea. Deci la propunerea parintelui protopopu se indetoresce fiecarele in parte a-si procurá si studiá carti si foi periodice scolastice,

éa mai alesu se recomanda fóia „Biserie'a si Scól'a.“ Totu aci, ca intregire, Nicolau Avramu propune si conferinti'a primesce a se infintiá o biblioteca tractuala protopresbiterala, la carea fiecare preotu si invetiatoriu ié asupra-si indetoria de a solví anualminte 50 cr. v. a., incredintiandu-se invetiatoriulu Nicolau Avramu incasarea sumei cu conditiunea, ca adunandu-se o suma de 10 fl., se se depuna in cass'a de pas-trare spre fructificare, continuandu acést'a pana va cresce la o suma considerabila, si numai atunci se va incepe a se pune in lucrare procurarea bibliotecei, dupa hotarirea ce va luá atunci adunarea preotiésca-invetiatorésca in corpore.

3.

La cestiunea *disciplinei intre preotii si invetiatorii din acestu protopresbiteratu*, conferinti'a constata cu bucuria, cà in acestu protopresbiteratu preotii si invetiatorii se stiméza reciprocu; cà nici preotii nu conturba pe invetiatorii in oficiulu loru, nici invetiatorii nu se amesteca in afacerile oficiulu preotiescu, ci unde e cu putintia se ajutóra inprumutatu. Totodata punu votu solenu atât preotii cât si invetiatorii, cà se vor silí si mai departe a traí in armonia deplina, si se vor consultá inpreuna, cum se folosésca oca-siunile ce li se dau in cursulu anulu pentru luminarea si innaintarea poporulu.

4.

Cu privire la *catechisatiune*, s'a luat in considerare, cumca preotii din aceste comune, din caus'a seraciei poporulu se sustienu mai numai din economia, carea li rapesce totu timpulu, deci invetiatorii de buna voia primira asupra loru propunerea religiunei, rezervandu-se preotiloru dreptulu de a cercetá scól'a si a controlá progresulu.

5.

Cu privire la *scól'a de pomi*, dupa propunerea parintelui protopresbiteru, conferinti'a decide, ca toti preotii si invetiatorii se se straduésca inca in decursulu anulu acestuia a infintiá si a tiené in ordine buna scól'a de pomi, invetiandu in ea pe scolari lucrarile gradinaritulu.

6.

S'au cetitu, respective recetitu, recapitulatu si splicatu mai multe cercularie consistoriali referitórie la caus'a invetiamentului, dupa cari conferinti'a s'a incheiatu lasandu in toti cele mai bune impressiuni si zelu potentiatu pentru problem'a nóstra de cultura nationala-bisericésca.

Dorimu se audímu de asemenea si din celea lalte protopresbiterate.

Cuventare

pentru dominec'a a cincea din pasesimi.

„Era cei diece au inceputu a se mania
pre Iacobu si pre Ioanu“ (Marc. X. 41.)

Trebue se ne miramu Iub. A. candu vedemu atati'a omeni, cari in locu de a petrece in bucuria orele cele putiene, ce li sunt date pe acestu pamentu, cërca cu deadinsulu a si-le amari. Pare cã s'au juratu a se face nefericiti! Unulu nu e indestulatu cu sörtea sa, altulu cu averea, alu treilea cu ömieni, cunoscutii si vecinii sei. Seraculu se necajesse, cã munc'a lui nu se respalesce mai bine. Necasulu lu-duce la amaratiune. Amaratiunea la mania. Si unde lu-conduce mani'a? Mumai paretii colibeii lui potu sci acës-t'a. Bogatulu cu comöre multe, cu palaturi mari si pamenturi estinse privesce cu ochiu jalusu la deapropole seu, temendu-se cã-lu va intrece in averi. Temerea lu-impinge mereu la invidia, invidi'a i-aprinde mani'a si mani'a unde-lu duce pre densulu? Aceea o sciu numai paretii palatului seu! Ce scimu noi este cã densulu sta ca unu strajaru langa bunurile sale, pururea cu fric'a in sinu cã se voru micü, cã se voru rapü dela densulu. Priviti numai inprejurulu vostru Iub. A. si veti face aceea observare trista, cã in pepturile omeniloru ziditi dupa chipulu si asemenarea lui Ddieu nu mai arde foculu dragostei fratiesci, ci s'au incuibatü invidi'a, ur'a si mani'a. Si deca vomu cautã fantan'a din cari ivorescu aceste si cu deosebire mani'a, o aflamu in inim'a nöstra neculta. O inima in carea invetiaturele salutarie ale Mantuitorului au prinsu radecine adunci, o inima, carea s'a invetiatu deja a iubi pre deapropole seu ca insusi pre sine, nu va sci nimicu de mania nici va cunösce neplacerile si perplesitatile, ce resaru dintrens'a, cãci Ddieescile invetiaturi ale Rescumperatoriului tientescu a nadusi legea öseloru, despre carea se plange Apostolulu la Romani (IV. 23.). E greu a deveni invingetoriulu acestei legi. Dovéd'a cea mai eclatanta despre acës-t'a ni o dau cei diece Invetiacei ai Dlui, cari dupa cum ne spune evangeli'a de astadi au inceputu a se mania pre Iacob si pre Ioanu. S'au inceputu a se mania pentru cã mam'a loru a cerutu örecare antatate dela Mant. pentru densii. Mani'a loru inse nu a avutu niscari urmari rele, ci s'a potolitu indata la invetiaturele blande ale Dlui Cristosu. Nu asia la noi inse Iub. A. La noi adese se nasce mani'a din cause neinsemnate, ne duce din sminta in sminta, pana candu ajunge a fi pecatu negru.

Iub. Asc.! Dilele acestui postu, aceste dile de pocaintia, le-a introdusu maic'a biserica ca se lucraru cu seriozitate la mantuirea sufletelorn nöstre. Ni-a pusu tempu anumitu in carele se ni tragemu socot'a cu noi insine, se cautamu cu deadinsulu in launtrulu nostru si aflandu acolo patimi ori slabitiuni se le delaturamu. Veniti se facemu deci asia. Au nu e mani'a o patima? Si cãti sunt liberi de ea? Veniti deci se meditamu astadi asupra maniei si asupra urmariloru ei daunöse. Era Ddieulu poteriloru se-si dee darulu si binecuventarea sa asupra intreprinderii nöstre, ca se o potemu sevirsü cu folosu.

O luntre fara de cärma e manata de valurile marii in töte partile. Cea mai mica unda o póte resturná si minutulu urmatoriu póte fi celu mai de pre urma pentru dens'a, pentruca zace deasupra unui elementu nestatornicu, de asupra unui abisu teribilu. Inim'a omului aplecata la mania e o asemenea luntre;

ea nöta deasupra veninului celui mai amaru si pentru cã-i lipsesse cärma — tari'a morala — e in totu minutulu primejduita. Unic'a diferentia dintre densele ar fi aceea cã o anima plina de veninulu maniei e amenintata de mai mari periculi decät luntrea fara de cärma, pentruca in trens'a sunt abisuri si mai infricosiate. Aci e incuibata nedreptatea cu asprimea si necrutarea, aci brutalitatea cu tirani'a si reutatea. Totu atâtea insusiri rele ce desonoréza pre omu, totu atâtea zele din caten'a faradelegiloru, ce inchide moritoriloru calea la ceriuri! Iacob Apost. dice „pre celu fara de minte lu-ucide mani'a“ (V. 2.) si intru adeveru celu aplecatu la mania se ucide pre sine sufletesce si trupesce, fiindca e fara de minte. Ca se ve convingeti Iub. Asc. despre acës-ta priviti numai pre celu aplecatu la mania in diferite pusetiuni din viétia. Luati-lu mai antaiu in pusetiunea de cetatianu si vedeti cãt de putiena onöre aduce elu starii sale, fia amploiatu, fia plugariu, fia domnu, fia sluga. Cu toti e in discordia. Cu mai marii, cu semenii si cu supusii sei. Elu töte le scie mai bine. La töte are ceva de espusu. Lucrulu celu mai micu ce nu e dupa placulu lui, lu-inghipa, face se fierba veninulu in inim'a lui. De pre facia i cunosci acës-t'a, cãci e sciutu cã „inima omului schimba faci'a lui“ (Sirach. XIII. 30.) Mai antaiu incepe cu vorbe aspre, apoi incetu cu incetulu totu mai multu perde respectulu catra mai mari, crutiarea catra semenii si supusii lui. Aspru si nepasatoriu catra acestia, rece si cu unu tonu veltatoriu catra superiorii sei, devine totu in mai mare incordare cu densii. Astadi si-perde increderea, mane pretiuirea si in cele din urma ajunge la aceea stare trista, cã mai marii lu-desconsideréza, lu-ina-poiéza, semenii abia lu-suferu imprejurulu loru si supusii lu-urescu, lu-temu. Si deca si lucrulu celu mai micu lu-neindestulesce, lu mania, apoi cu cãt mai vertosu va face acës-t'a despretiuirea si desconsiderarea! Neindestularea lui e nesfirsita, mani'a fara de margini! Nenorocitulu! Cine altul este caus'a necasului seu decät elu ensusi, elu carele prin necrutare a devenitu croitorulu nefericirei sale, prin mania ucidiatoriulu seu!

Dara se mergemu mai departe. Se privima pre celu aplecatu la mania, ca amicu, ca cunoscutu si ca parinte!

Intieptulu Solomonu dice: „Maniosulu gatesce gälcevi“ (XV. 18.). Elu le gatesce din nimic'a. Elu este ca esc'a pre carea o aprinde si cea mai mica schinteia. In petrecerile cele mai voiöse ale preteniloru elu duce neplaceri. Pare cã a descinsu unu geniu reu preste densele cu intrarea lui. Aci unde omulu afla distragere dupa ocupatiunile obositorie ale dilei elu sececa disgustu. Fiinduca töte lu-potu atitiá, toti lu-ocolescu. Conversarea se intrerumpe adese. Glumele devinu mai restrinse, cãci si celu mai nevinovatu cuventu lu póte aduce in furia. Dar tocmai acës-t'a restringere si fortiare, tocmai acës-ta reserva a amiciloru si cunoscutiloru i displace, destépta mani'a lui, carea duce la gälcevi si strica petrecerea amiciloru. Si cu töte cã prin acës-ta intimpina nemul-tiamirea tuturoru, totusi nefericitulu! este cu sine ensusi mai nemuliamitu. Elu cunösce smint'a, patim'a sa si pre langa ocar'a altora, ocaritu de sine singuru merge acasa.

A casa! O iubitoru! cãt e de scumpa omului cas'a si famili'a sa. Si celu mai seracu si-uita amarulu in mijloculu familiei sale, de acestu daru inse nu se impartasiesce celu aplecatu la mania. Aci unde ar

trebui se guste momintele cele mai fericite si placute, aci unde pre altulu lu-incanta gingasi'a si nerestringereea familiara, aci densulu si-descarca veninulu inimei sale si preface sanctuariulu casnicu intrunu iadu in carele elu tronéza ca unu tiranu si despotu. Portarea sa necrutiatória catra ai sei i-face pre acesti'a timidi si posomoriti. Neindestularea cu tóte ce-i vinu inainte i-face mincinosi. Sermanii! si-iéu refugiuulu la pecatu numai se nu destepte patim'a parintelui, numai se evite scene triste, adese ingrozitória! Soci'a, pruncii impilati de patim'a capului de familia perdu in cele din urma rabdarea si cadu in retacire. Brutalitatea i-aduce acolo, incât se sterge totu simtiulu de dreptu si dreptate, de onestitate si virtute din inimile loru si — pornescu pre calea foradelegiloru sperandu dela pecatu respaltire si desdaunare pentru suferintiele casnice. Unulu se predá betiei, altulu se arunca in bratiile desfranarii si pre alu treilea unde nu-lu duce desperarea? Si asia celu stapanitu de mania nu numai cá nimicesce fericirea sa, ci mai periclitéza si fericirea vremelnica si vecinica a familiei sale!

Ati auditu Iub. A. de acele tieri calde de mézadi, unde crescú neucultivate cele mai frumoése flori ce implu aerulu de unu mirosu rapitoriu? Europé-nulu necunoscutu privesce cu desfatate aceste regiuni maretie si rapitu de frumsetiele locuriloru, preste cari pare cá Ddieu a reversatu tóte gratiile, merge se culéga o astfelu de flóre. Inse vai! inainte de a o rumpe s'a si incolacitu pe dupa man'a lui unu sierpe veninosu, ce pandiá la radacin'a flórei si nefericitulu platesce in câteva minute poft'a sa cu viéti'a. Nu vedeti voi Iub. A. in flórea cu sierpele pre celu stapanitu de mania? Ddieu i-a darnitu lui chipulu seu, asemenarea sa. O inima i-a darnitu in carea a prisaditu cele mai pretiöse flori: simtieminte nobile si gingasie. Si tu crestine! sciindu cáta fragedime zace in inim'a ta, te apropii cu bratiile deschise, cu sufletu de frate catra densulu, dara la inim'a lui zace unu sierpe incolacitu si usioru poti deveni victim'a credulitatii tale!

O! cáta nefericire aduce patim'a maniei pre acestu pamentu! Cainu in man'a sa se patá cu sangele fratelui seu. Mórtea erá atunci numai dupa nume cunoscuta. Inchipuiti-ve deci Iub. A. spaim'a si gróz'a parintiloru, candu vediura pre fiulu lor Avelu mortu. Inchipuiti-ve nefericirea loru candu audira cá acestu fiu mortu a loru este victim'a maniei fratelui seu! Dara mai nefericitu decât toti a fostu ucidiatoriulu ensusi. „*Mai mare este vin'a mea decât se mi se póta ertá mie si voiu fi gemendu si tremurandu pre pamentu*“ (Facer. IV. 13. 14.) respunde densulu lui Ddieu. Se nu mergemu inse asia departe dupa esemple, avemu destulu de triste intre noi! Câte case a spartu man'a? Câte vecinetati bune a nimicitu si câte amicitie si legaturi intime a ruptu!? Câti in mania órba au ucisu pre deaprópele. Cu mana de frate au viritu pana in manunchiu pumnariulu in sinulu fratiescu. Urmarile maniei si-au resbunatu inse amaru asupra loru. Li-au rapitu starea, averea, onórea, li-au causatu dile de vaiete si nopti triste de plangeri. Ei au fostu gemendu si tremurand pre pamentu, cáci man'a este unu sbiciu de focu inpletitu din mai multe vitie. Cu unele lovesci pre celu ce ti l'ai alesu de victima. Cu cele mai multe pre tine insuti!

Omulu se póte mania Iub. A. E chiar ertatu a se mania, cand avemu cause drepte spre aceea. Séu cine din noi ar poté privi fara mania la unu omu,

carele se lauda cu nedreptatea cruda, séu cu desfrnarea nerusinata ori cu vitiulu ingamfatu? Ve aduceti aminte Iub. a fi auditu in acestu locu santu, cá Mant. nostru venindu odata in templulu din Ierusalimu, a aflatu acolo „*pre cei ce vindeau boi si oi cu columbi si pre schimbatorii de bani siediendu. Si facendu sbiciu de streangu, pre toti i-a scosu afara din bisericu si oile si boii si a resturnatu mesele schimbatoriloru*“ (Ioan. II. 14. 15.) „*si scaunele celoru ce vindeau porumbi,*“ si a disu loru: „*cas'a mea este casa de rogatiune, ér voi ati fatuto pescera telhariloru*“ (Mat. XXI. 13.)

Cu alta ocaziune vorbiá invetiaceiloru sei despre patimile si mórtea sa. Li spunea cá dreptatea Ddieésca cere mare pretiu pentru rescumperarea omenimei, cere sangele lui, sangele fiului lui Ddieu. Atunci Petru a incercatu se-lu abata dela acést'a lucrare mantuitória. Mant. inse intorcendu-se catra densul i dise: „*Mergi dela mine Satano, cá-mi esti turburare, cá nu cugeti cele ce suntu ale lui Ddieu, ci cele ce sunt ale ómeniloru*“ (Mat. XVI. 23). Aceste cuvinte ale domnedieescului invetiatoriu esprimu o indignatiune, ma chiar o mania mare. Ele au fostu totu atâtea lovituri, totu atâtea sbice cu cari au fostu bine nimeriti aceia, catra cari s'au indreptatu. Inse acésta mania fú drépta, ma chiar santa pentru cá s'a radicatu asupra nesciintiei si a egoismului. E frumoésa man'a candu se radica asupra faradelegei, candu lovesce pecatulu si combate vicleni'a. E chiar santa man'a candu se face aপরতória de comunu si a celor sante. „*Cas'a mea e casa de rogatiune, ér voi ati fatuto pescera telhariloru.*“

Inse e pecatu de mórte man'a. — „*Maniati-ve daru nu gresiti! Sorele se nu apuna in man'a vóstra!*“ (Efes. IV. 26.) E pecatu de mórte man'a cand lucruri de nimicu sunt isvorulu ei, cand se nasce in peptulu teu din invidia, din lacomia, din neindestularea séu chiar gresiél'a fratelui teu. „*Maniati-ve daru nu gresiti!*“

E pecatu de mórte man'a cand prinde radacini de ura adunca in inim'a omului si cóce resbunare; cand fratii o viétia intréga se ocolescú, se strica, se cértá, se necajescú imprumutatu si nici mórtea nu-i impaca „*Sorele se nu apuna in man'a vóstra!*“ Si ah! nú avemu cuvinte se exprimamu si se descriemu greutatea pecatului maniei cand se urca la gradulu celu inaltu — la furia. Atunci omulu a trecut preste marginea estrema, atunci e unu animalu. Mai multu inca! elu e unu animalu cu minte, dar cu mintea turbata. Cine lu-va impedeá in pornirile lui? Cine lu-va domoli? Atunci elu nu cauta la stare si etate, nu la neamu si sange, nu se crutia pre sine, nu crutia nici cele sante, nici chiar pre Ddieulu seu! Vai nefericitulu! Elu va fi gemendu si tremurandu pre pamentu! Dar in ceriu inaintea tronului dreptatii, ce astépta pre acel'a la carele man'a a ajunsu a fi patima? pre acel'a, din a carui inima s'a stersu simtiulu divinu alu iubirei? carele in urm'a patimei sale s'a facutu sclavulu ticalosu alu pecatului? Ce-lu póte asteptá pre unulu ca acel'a alt'a acolo, decât „*Plansu si scrisnirea dintiloru?*“

Eta dara Iub. A. urmarile triste ale maniei. Abstragendu dela aceea, cá viéti'a astorfeliu de ómeni aci pre acestu pamentu e unu lungu siru de necasuri, iritari, nenorociri si suferintie meritata, ci mai perdu si sufletulu loru, perdu tóta speranti'a de a dobandi fericirea cea vecinica. Deci sciindu tu crestine! cât de periculósa este acésta patima pentru viéti'a ta si cât e de daunósa pentru sufletulu teu, „*lasa-te de*

mania si parasesce furi'a" (psalm. XXVII. 8.) căci „*mani'a in sinulu nebuniloru se odihnesce*" (Eccl. VII. 10.). De altmintealea ce meritu vei avé tu ca omu, déca te lasi invinsu de pornirile trupului? Cauta la animalele pre cari dici că le domnesci! Ele se ferescu de tóta stricarea, de tóta vetemarea. Si tu chipulu lui Ddieu si asemenarea lui se faci mai putienu decât densele? E virtute a sufocá patimile sale. Inse cea mai mare intre ele e a-si conteni man'i'a, fiinducá la acésta nu se recere numai taria de sufletu, ci si virtutea, carea este bas'a crestinatatii, iubirea!

„*Dreptu aceea fratii mei cei iubiti! se fia totu omulu . . . zabavnicu spre mania, căci mani'a omului nu lucréza dreptatea lui Ddieu*" (Jacob I. 19. 20.) „*Tóta amaratiunea si mani'a si iutimea si strigarea si hul'a se piéra dela voi dinpreuna cu tóta reutatea. Fiti unulu catra altulu bunu, îndurati iertandu unulu altuia*" (Efes. IV. 31. 32.) ca si Tatalu vostru celu cerescu se caute cu îndurare spre voi si se ve face partasi de imperati'a s'a. Amin.

(din 14 Martie 1871.)

Mihaiu Juica
presbit. or. rom.

Memoriu

presentatu Camerei Romaniei de institutorii primari din Bucuresti.

Domniloru Deputati!

Este in genere cunoscutu, că secolulu alu XIX a luat unu aventu puternicu pe calea civilizatiunei, ajungendu intr'unu gradu la care nici unulu din secolele anterióre, in lupt'a loru continua contra ignorantiei n'a pututu se se urce. Institutiunile sociale au progresatu; gratia popularisarei ideiloru de fraternitate umana din acestu secolu; dandu astfelu omenirei mijlõce mai eficaci de a-si realisá destinát'a sa pe pamentu. Factorulu principalu, care a contribuitu a produce acést'a miscare, este negresitu scól'a si in specie scól'a primara. Din scól'a primara se infiltréza individulu primele idei, pentru totu ce este mare, frumosu si utilu. In scól'a primara omulu se deprinde cu ide'i'a de a-si implini cu exactitate datori'a in totu ce-lu privesce. Ea are inalt'a chemare de a formá junimea pentru rolulu ce-i este destinatu a-lu jucá in societate. Ea are se formeze caracterulu si inim'a fragetelorlu generetiuni, se le inspire sentimente de amoru patrioticu, de respectu si veneratiune pentru ómenii mari ai tiei, cum si entusiasmu pentru faptele maretie ale trecutulu. In scól'a primara se deprinde omulu cu ide'i'a de a lucrá pentru binele patriei, binele comunu. Ea produce rezultate admirabile, ce se vedu in fie-care diua la natiunile unde cultur'a primara e destulu de desvoltata. Cu unu cuventu, scól'a, si in specia invetiamentulu primaru, este factorulu principalu pentru a formá adeverati cetateni, cari in timpuri grele, voru sci se-si sacrifice bunulu loru propriu, averea si viéti'a chiar pentru salvarea si marirea patriei.

Dar care este pionierulu chematu a implantá aceste salutare principii? Negresitu ca *institutorulu*. Elu trebuie se dea primele notiuni pentru totu ce e bunu si utilu omului si societatiei. Elu este apostolulu luminei, luptatorulu permanentu contra ignorantiei, elu desvólta mass'a poporulu. Dar pentru ca elu se póta conduce cu succesu lupt'a contra intunerecului, trebuie sustienutu si incuragiatu de societate. Inainte

de tóte, institutorulu este omu, si ca atare are datori si catra famili'a sa. Elu nu póte fi moralmente linistitu, cand materialmente e turburatu.

Este o concordantia intre viéti'a morala si cea materiala, care se sustiene reciprocu. Numai atunci cineva pasieste cu activitate pe terenulu morala si intelectualu, cand e sustienutu de unu terrenu materialu suficientu. Toomai acestu terrenu materialu, destinatu a dá adórea institutorelui i-lipseste. Cum póte fi elu cuprinsu de acelu focu sacru, reclamatu de chemarea sa, cand stie că famili'a i-este in suferintia, pentru batranetiele sale are o nesiguratia aproape completa.

Nimeni nu se mai indoesce astadi că positiunea institutorulu e plina de suferintia si viitoriulu seu cam de totu neguros. Albitii campioni ai invetiamentulu primaru se descurajaza, si griji'a de fii loru cuprinde pe cei ce numeru mai putieni ani in acestu invetiamentu.

Nu e nime care se fi suferitu o sórte atât de aspra, ca corpulu institutoriloru. Numai ei au asteptatu cu destula resignatiune si in tacere, ca timpulu se vina dela sine a remediá reulu de care suferu, adeca miseri'a. Dar cand pacienti'a trece peste limitele ei, omulu nu se mai simte destulu de forte spre a tacé.

Unu institutore lucréza cinci óre pe zi, are o munca obositoare care i absorbé tóta diu'a, ne mai lasandu timpu pentru alte lucrári, ce ar ameliorá multu incercat'a lui situatiune, si dreptu recompensa pentru sacrificiulu seu primeste numai 5 lei 38 bani pe di.

Óre acést'a modesta suma i e suficienta pentru cheltuelile sale dilnice, cand exigentiele vitale suntu asia de mari? Póte elu, intrebuintiandu o economia excesiva se fia linistitu (incunjuratu de o familia numerosa), cand ocáu'a de carne adi e 1 leu 20 bani, panea 50 si accesoriile loru ca: legume, lemne, chiria, contributiuni, plus imbracaminte, casuri fortuite, ect. suntu asia de urcate?

Crede că nu. Elu, institutorulu are se dea odata comptu societátii, si consciintiei sale de cea ce a facutu cu inim'a, caracterulu si sentimentulu atátoru fragede generatiuni, strecurate prin manile lui, in schimbulu acestor'a primesce o suma insuficienta pentru intimpinarea greutátiloru sale. Credemu, că mandatarii natiunei, asia de convinsi despre rolulu ce instructiunea primara jóca in societate cunoscú aceste necesitati ale celui ce o conduce. Astadi scumpetea domnesce, ba cresce mereu si nu credemu că domnii Deputati; se lase ca numai acestu corpu se remana in stagnatiune.

In trecutulu legiuitoriulu, avendu in vedere greutátile si suferintiele Corpului didacticu, a stipulatu prin art. 387 din legea instructiuni ca, dupe 12 ani de serviciu salariulu se fia indoitu. Daca in trecutulu, cand totulu se procurá mai usioru, legiuitoriulu s'a ganditu, că o ameliorare a sortii profesoriloru e necesara, cu atât mai multu astadi, cand totulu s'a schimbatu, cand fia care lucru s'a intreitu in valóre, avemu totu dreptulu a sperá, că o lege mai equitabila va stabili pentru totdeuna o mai buna stare a acestui corpu. Avemu sperantia că celu putienu asta data, va fi ascultata vocea atátoru ómeni, ce reclama drepturile loru consacrate de o lege anterióra, unu dreptu bine meritatu, si nerevocatu anca pana astadi prin alta lege.

Unu profesorulu bunu se forméza, nu se nasce. Ca se se póta formá i trebuie medii, si acele medii vinu

astazi Corpulu institutoriloru a-lu reclamá dela d. vóstre.

On. d. Chitiu; a elaboratu unu proiectu de lege pentru gradatiune, destinatu a aduce o imbunatatire starei materiale a Corpului Didacticu. Cu respectu, apelamu catra d. vóstra domniloru Deputati, a face ca acelu proiectu se se adópte; de óre ce elu face a se atinge scopulu prevezutu de art. 387 din legea instructiunei pentru ameliorarea sórtei Corpului Didacticu. Ne permitemu respectuosu, a ve mai atrage atentiunea, cá gradatiunea, de s'ar poté, se se aplice din 5 in 5 ani, numerandu-se anii de serviciu de la dat'a intráarii sale in functiune cu ori-ce titlu. Ar fi necesaru, domniloru deputati credemu noi, cá unu institutoru dupa munca continua si obositóre de 5 ani, se se bucare de unu micu adausu la salariu.

Pentru cá acést'a utila institutiune se nu regreseze pentru cá instructiunea primara se putemu cu timpulu rivalizá cu natiunile multu mai inainte pe acestu terenu, si se ne luamu cu demnitate rangulu ce ni se cuvine printre ele, trebuie, credemu noi, se le imitam si in cea ce privesce bunastarea Institutorelui.

Cand institutorulu nu va mai fi absorbitu de alte griji, cand lips'a nu va mai bate la usia, cand va avea unu stimulentu energicu, totulu va merge in armonia si vomu realizá astfeliu mai usioru scopulu catra care tindemu cu totii: instructiune, progresu si cu ele marirea natiunei.

Terminamu, facendu unu ultim u apelu catra d. vóstre Mandatari ai Natiunei, cerendu ajutoriulu d. vóstre in lupta pentru ameliorarea sortii institutoriloru; cea ce va castigá de siguru unu dreptu la stim'a, simpati'a si etern'a recunostintia a acestui corpu.

(Urméza semnaturile institutoriloru primari din Capitala.)

D i v e r s e.

* **Deschiderea solenna** a academei romane de sciintie din Bucuresti s'a intemplat joi in 20 Martie vechiu fiindu de facia A. S. R. Domnitoriulu Carolu I cá presiedinte onorariu alu Academei. Precisu la 1 óra dupa améidi precum cetimu in „Observatoriulu,” A. S. R. ocupandu totoliulu de presiedinte invitá pre locotiitoriulu secretariulu generalu a ceti catalogulu membriloru, ér dupa aceea pronuncia urmatoriulu discursu: „Sum mandru cá am ocasiunea a deschide cea dintaiu sesiune a Academei. Speru cá sciintiele, limb'a si literatur'a romana voru prosperá prin ingrigirea acestui corpu academicu si voru indestulá dorintiele natiunei. Declaru sesiunea deschisa.” Dupa ce se ceti reportulu despre activitatea Academei in cele optu luni din urma A. S. R. invitá pre dlu *Bacazoglu*, membru alesu in anulu trecut u a-si pronuncia discursulu seu de receptiune. Noulu membru tractá despre *Calendariu* analisandu-lu din diverse puncte de vedere, ér conclusiunea fú ca si *statulu romanu se adópte cât mai curend Calendariulu gregorianu*. Acestui discursu i-urmá unu respensu lucratu cu multa eruditiune din partea dlui *Ioan Ghic'a*. Dupa incheierea siedintiei A. S. R. binevoi a conversá cu cei mai multi membri presenti atât in cestiuni literarie si scientifique cât si in cele economice ale Academei, apoi chiamatu la afaceri grele de regente se departá insotitu de binecunventarile tacute ale tuturor amiciloru sciintiei, cari se potu falí cu totu dreptulu,

cá ei au Domnitoriulu „in pace et bello, utraque republica clarum.”

* **Monitoriulu Imperiului germanu** anuncia, cá M. S. Imperatulu Germaniei a conferitu marea cruce a ordinului *Vulturului negru* Altetii Sale Regale, Domnitoriulu Romaniei, Carolu I. Diurnalele vedu in faptul u acest'a unu simptomu despre bunele relatii, ce esista intre Germani'a si Romani'a.

* **Presiedintele camerei ungare**, dlu Slavy este numitu ministru de finacie comunu alu imperiului austro-ungaru. Acésta scire s'a comunicatu ieri oficiosu camerei, ér astadi s'a publicatu in fói'a oficiala decretulu de denumire. Pentru postulu de presiedinte alu camerei ungare este candidatu actualulu ministru de comunicatiune dlu Pechy.

* **Diet'a Ungariei** s'a ocupatu septeman'a trecuta cu votarea bugetulu ministeriului de comunicatiune.

* **La alegerile din Angli'a** au invinsu liberalii. Pana acum au o majoritate de 83 voturi. Cabinetulu Beaconsfield, se dice, cá se va retrage, si va fi inlocuitu prin unu cabinetu liberalu.

* **Journal de Debats** a adusu o scire, care a facutu o mare sensatiune in Europa. Elu dise in unu articlu alu seu, cá Franci'a acum este destulu de reculésa inaintu, finaciele i-sunt bine organizate, si astfeliu póte se ia erasi o rola in politic'a esterna.

* **Principele Bismark** si-a datu dimissiunea din postulu seu de cancelariu alu imperiului germanu, in urm'a unui votu alu consiliulu federalu. Consiliulu federalu discutandu legea de timbru s'a ivitu o neintelegere intre membri consiliulu asupra impositulu de timbru pentru mandatele postali. Acestu impositu a fostu respinsu cu o maioritate de 30 de voturi contra 28. Se dice inse ca dimissiunea nu va fi primita, si cancelariulu uséza de ea, cá se faca unele modificári in Constitutiune.

* **Generalulu Maghieru**, a reposatu septeman'a trecuta. Cand presiedintele camerei a anunCIATU adunarii acést'a scire trista a pronunCIATU intre altele urmátorele: „La 1821 generalulu Maghieru si-a inceputu inca de copilu carier'a, luandu parte la miscarea de regeneratiune condusa de Tudor Vladimirescu. La 1828 a mersu in capulu panduriloru din triumfu in Plevna. La 1848 s'a pusu éra si in capulu dorobantiloru si a luat u in mana stindardulu redesteptárii de atunci.”

* **Principele Ieróme Napoleon** a publicatu o epistola, in carea apróba procedur'a guvernulu facia de iesuti. Acest'a e primulu actu publicu alu principelui, de cand este prochiamat u la candidatur'a pentru tronulu Franciei, de sigur u cu scopu se-si cascade simpati'a republicaniloru.

* **Necrologu**. Petru Herlo, locotonentu cesaroregescu la regimentulu Kussevits Nro 33 a reposatu in Domnulu in urm'a unui morbu scurtu de plamani in spitalulu militarescu in 8 aprilie cal. n. Osemintele reposatulu s'au depusu ieri la trei óre spre odichna eterna in cimiteriulu orasienescu.

* **Retacirile lui Odiseu**, poema epica-traditionaria in 15 cantari dupa Homeru“ este titlulu unei carti aparute in tipografi'a seminariale din Blasiu. Pretiulu 50 cr. v. a. Autoriulu ei este dlu *Sim. P. Simonu*, studinte gimnasialu. Opulu este lucratu cu multa diliginti'a, traducerea este nimerita si limb'a frumo'sa. Astfeliu merita tóta atentiunea din partea publiculu. Se afla de vendiare la tipografi'a din Blasiu si la autoriulu in Blasiu.

* **Betranetie adenci.** Sambata in 15 Martie st. vechiu a. e. am ingropatu in comuna noastră Ibanesci unu mosnégu cu numele Chirtesi Craciunu in etate de 117 ani (adeca unu suta siepte-spre-diece ani). Acestu mosiu au fostu fórte raru palitu de vre-o bóla; traiulu lui principalu au fostu mamaliga cu lapte, óue séu branza; posturile le-a tienutu cu multa scum-petate, mancand in acele dile numai mamaliga cu otietu, aiu (usturoiu) si cu zama ei (numita pe aici cir). Vinu nu au beutu in tóta viati'a lui, vinarsu arareorii si numai putienu; beatu dupa cum spunu feciorii densului, dintre care celu mai mare e aprópe la 70 ani, nu au fostu nici odata in tóta vieti'a. Starea lui materiala au fostu mijlocia; s'a casatoritu cand a fostu in etatea de preste 35 ani. Intre altele au fostu si omulu celu mai moralu si mai religiosu in parochi'a noastră.

„T. R.“

* **O statistica curiósá.** — In Francia se gasescu patru-diece milióne de gaini cari suntu urmate de o suta milióne de pui, din cari doue milióne aprópe suntu destinati la reproductiune. Aceste patru-diece milióne de gaini clocescu patru miliarde de óue pe anu, cari dupa pretiulu de siese centime unulu, precum se platescu la tíera, aducu doue-sute-patru-diece milióne de franci. Daca pe langa acést'a cifra s'ar adaoge sum'a vinderei puiloru slabí sau ingrasiati, a claponiloru si-a puicelorú, si s'ar tiené comptu asemenea despre adaosulu asupra óueloru si a paseriloru prin taxele de vama, s'ar ajunge la totalulu miraculosu de cincisute cincisute milióne de franci, séu mai multu de cât jumetate miliardu, care-lu producu pe totu anulu gainariele din Francia. Si noi nu vorbimu aci nici de ratiele, nici de gâscele, nici de curcele cari aru marí acestu totalu de mai multe sute de milióne.

„Resb.“

* **Abusulu fumatoriloru de tutunu.** „Buletinulu asociatiunei francese“ spune urmatóarele asupra efectelor tutunului: Tutunulu slabindu nervii, produce o escitabilitate nesanatósá si iritatória. Tutunulu, paraliséza sensulu mirosului si alu gustului si adesea alu audiului si alu vediului. Tutunulu, cand e intrebuintiatu prea desu slabescce energi'a spiritului si conduce la desperare. Tutunulu opresce crescerea tineriloru si le incovoieza tali'a. Tutunulu, luatú in mare cantitate, slabescce memori'a si conduce la nebunia. Tutunulu are tendinti'a de a slabí nervele si conduce la paralisia. Tutunulu, ataca gingiele si dintii, si mestecarea incetéza, pentru cá dintii se rarescu. Tutunulu slabescce fiacare functiune si fiacare fibra a corpului omenescu, otravindu sangele. Tutunulu este o cauza cunoscuta de slabirea posteritatiei. Tutunulu este o cauza cunoscuta de demoralisarea tineriloru. Tutunulu fumatu, mestecatu séu prizatu, impinge la imaginatiuni amagitóre. Tutunulu, grabindu dilele cele rele, face pe multi se spuna: „Nu mai gasescu in ele nici o placere.“ Tutunulu, este costisietoru; caud femeia si copiii ceru se manance, trebuie, cá pip'a se fia astupata. Ocasuniile de a fumá suntu o mare perdere de timpu (materia, din care se compune vieti'a. Tutunulu indobitocescce pe multe din victimile sale, si le tiene intr'o stare obicinuita de semi-imbatare. Tutunulu este unu mare escitantu la beutura, dandu o sete neastemperata. Tutunulu, slabindu si uscandu peptulu, destépta trebuinti'a licóreloru tari. Tutunulu este caus'a principala a violarei sacre a abstinentiei. Tutunulu este o mare pedica la progresulu reformei temperantiei.

„D. N.“

* **Tabacovits Gusztáv,** fostulu protonotariu alu comitatului Torontál, si numitu de curend de comisariu pentru comitatulu Severinu, a retrimisu ministriulu de interne decretulu de denumire, si apoi s'a sinucisu prin glontiu.

Concurs.

Conform deliberatului V. Consistoriu de dtto 15 februaru 1880 Nró 338 B. — se serie prin acést'a concursu pentru a II-a parochia devenita vacanta din comuna *Covasintiu* — protopresb. Siriei — prin mórtea fostulu parochu Demetriu Popa, cu terminu de alegere pe **23 Aprilie 1880. st. v.***)

Emolumintele impreunate cu acést'a parochia suntu urmatóriile:

- 1) Un'a sessiune pamentu aratoriu — in a carei folosintia factica respectivulu preotu alegendu va deveni numai dupu solvirea datorieloru ce ingreunéza acést'a sessiune; (§. 7 alu regulamentulu pentru parochii);
- 2) biru preotiescu dela 233 case câte un'a mesura de grâu;
- 3) Dela 133 case jeleresci câte 60 cr dela casa;
- 4) Venitele stolarie.

Fiindu parochi'a acést'a de clas'a a II-a, dela competinti se recere: calificatiunea prescisa pentru asemenea parochii. Cei cu mai multa calificatie vor avea preferintia.

Mai departe competentii au a se presentá pana la diu'a alegerei in órecare Dumineca séu serbatóre in biserica, pentru a-si aretá desteritatea in predica si cantari.

Recursele sunt a se subserne concernintelului protopopu.

Comitetulu parochialu.

Cu scirea si invoirea mea: **Georgiu Vasileviciu** m. p. protopopulu Siriei.

*) In numerulu trecutu terminul de espirarea concursului fiind din eróre pe 13 aprilie st. v. s'a rectificatu acum'a punenduse pe 23 aprilie 1880.

Amesuratu dispusetiunei Venerabilului consistoriu diecesanu din Aradu ddtto 19 Nov. 1879 Nr. 2467 Plen. se deschide de nou concursu pentru vacantulu postu de protopresbiteru alu Aradului, cu terminu pana la **1/13 Mau 1880.**

Emolumintele impreunate cu acestu postu sunt:

I. Din protopresbiteratu :

- a) dela fiacare parochu, administratoru de parochia, si capelanu cu capelania sistemisata — 124 litre grâu in natura;
- b) dela fiacare cununia din protopopiatu 2 fl;
- c) pausialu pentru cancelaria pana la 200 fl. pe langa socóta ascernanda sinodului protopopescu.

II. Din parochia din Aradu :

Dóue parti de trei din tóte venitele unei parochii din Aradu, cari se cuprindu :

- a) un'a sessiune parochiala in natura;
- b) birulu preotiescu in bani 300 fl. v. a.;
- c) dotatiune actuala dela orasiulu lib. reg. Aradu 285 fl. v. a.;
- d) venitele stolari.

Er $\frac{1}{3}$ parte din tóte aceste venite parochiali e menita capelanului alegendu pentru Aradu. —

Se recere deia recurenti ca se produca documente autentice „cã pe langa sciintele teologice posedu si cele juridice, su baremu filosofice, — si cã sunt binemeritati pe terenul bisericescu, — conform §-lui 3 din regulamentul pentru deplinirea protopopiatelor”. —

Inse Protopopii cari voru pot documentã cu atestatu dela Venerabilulu Consistoriu, cã sunt alesi dela intrarea Stat. org. in viétia — de dupa regulamentul sinodului Eparchialu din Aradu, din anul 1873 — ca recurenti sunt scutiti dela a dovedi in scrisu recerintiele de mai susu. —

Recursele — adresate comitetului protopresviteralu alu Aradului — să se trimita pana la terminulu de mai sus comisariulu consistorialu Iosifu Belesiu protopresviteru in T. Varadia post'a ultima Soborsin.

Datu in Aradu la 12/24 Martie 1880.

pentru comitetulu protopresviteralu:

Iosifu Belesiu m. p.   *Ioanu Cira m. p.*
comisariu consistorialu.   notariulu comitetului.

Ad Nr. 216 S.
ex 1879.

La institutele diecesane gr.-or. de teologia si pedagogia din *Caransebesiu* sistemandu-se unu postu de profesura pentru agronomia cu salariu anualu de 600 fl. v. a. pentru ocuparea acestui postu se escrie prin acést'a concursu cu terminu pana la **13/25 Aprilie a. c.** adeca pana la dominec'a Floriiloru.

Competentii pentru acestu postu au se si-trimita la Consistoriulu diecesanu gr.-or. din Caransebesiu petitiile instruate cu urmatórele documente:

1. Atestatu de botezu;
2. Atestate scolastice despre studiele gimnasiale, reale su din scólele cetatieneseci;
3. Atestate despre studiele de agronomia;
4. Atestate despre eventual'a pracsã facuta pe terenulu agronomiei.

Caransebesiu in 2/14 Martiu 1880.

Episcopulu diecesanu
Ioanu Popasu m. p.

Prin decisulu Vener. Consistoriu eparchialu dto 24 Ianuariu a. c. Nr. 185 B. anulandu-se alegerea clericulu Dimitrie Pandovicu de parochu la parochi'a de a III clasa din *Sintea*; pentru deplinirea aceleia, se deschide concursu de nou, cu terminu de alegere pe Duminec'a din **6 Aprilie st. v. a. c.**

Emolumintele sunt: plata ficsã din spesele cultulu 130 fl. v. a. Un'a sessia de pamentu de cl. II, si incãt preotulu nu ar av vite, pentru rebonificarea pascutulu 30 fl. v. a.

Voitorii de a dobandi acstã parochia, recurseloru adresate Comitetulu parochialu, si instruite conform prescrijeloru statutulu organicu, pana in 3 Aprilie st. v. a. c. voru av a le subscrerne la protopopulu tractualu Petru Chirilescu in Chitighazu (*Ktegyháza*).

Sintea la 1 Martie 1880.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: **Petru Chirilescu** protopresbiseru.

Pentru deplinirea statiunei invetiatoresci la scól'a gr.-or. confes. din comn'a *Lazu* in inspectoretulu Ienopolei — Borosineu, se escrie concursu cu terminulu de alegere pe **6 Aprilie a. c. st. v.**

Salariulu este: in bani gata 105 fl. v. a., 6 cubule de grãu, 6 cubule cucuruзу, 8 jugere pamentu aratoriu, dela 110 de case cãte un'a itia de mazere, 10 orgii de lemne din care este a se incaldi si scól'a, cuartiru cu gradina de 1/2 jugeru.

Recurentii au se reproduca testimoniu de preparandia, de calificatiune, si atestatu de moralitate.

Recursele adresate comitetulu parochialu, celu multu pana la 1 Aprilie a. c. st. v. se voru trimita iuspectorelui scolariu Nicolau Beldea in Borosineu, care e si post'a ultima.

Recurentii au să se presinte in un'a Dumineca, su serbatóre la sant'a Biserica din Lazu, cã se-si arate desteritatea loru in cantarile bisericesci si tipicu. —

Lazu, 10 Martie 1880.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine **Nicolau Beldea** insp. scol.

Pentru deplinirea parochiei de clas'a III din *Lunc'a* protopresbiteratulu Beiusiulu — neputendu-se efeptu alegerea in var'a trecuta pentru nescari neintelegeri ivite in comitetulu parochialu — prin acést'a se escrie concursu nou, cu terminu de alegere pe **1. Aprilie v. a. c.** pe langa conditiunile cuprinse in concursulu publicatu in acést'a fóia in Nrii 19, 20 si 21 din 1879.

Beiusiu in 28 Febr. 1880.

Vasiliu Papp
protopresbiteru.

In contielegere cu Comitetulu parochialu.

Alesandru Mihalovicu in Aradu

recomanda onoratulu publicu

**NEGUTIETORI'A SA de MANUFACTURI,
MODA si PANZARIA**

din **piati'a Tkly**, edificiuu institutulu pedagogico-teologicu, asortata cãt se póte mai bine si anume: *cu materii de haine, panza, sifonu batiste, piquet, servete, organtin, satinu bumbacu, ciorapi, bumbacu, ploiere,*

cum si haine gata pentru dame,
eamesi pentru barbati, femei si prunci, halate, perdele, madratie si plapome.

De asemenea

materii pentru reverendi, precum si reverendi gata,
prapore si totu felulu de odre preotiesci.

Tte pe langa unu servitiu cãt se póte mai promptu si cu pretiuri reduse si moderate.